

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Teie: 08.07.2026 nr 13-3/2396-1

Meie: 07.08.2026 nr 13-1/26-1245

Tingimusliku kooskõlastuse andmine Haljala-Kukruse vahelise maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja KSH I etapi aruande eelnõule

Esitasite 08.07.2026 kirjaga nr 13-3/2396-1 Eesti Geoloogiateenistusele kooskõlastamiseks Haljala–Kukruse vahelise maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja selle mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruande eelnõud (edaspidi planeering). Riigi eriplaneeringu eesmärk on kavandada riigiteel 1 Haljala-Kukruse vahelisel teelõigul kiirusele 120 km/h vastava 2+2 ristlõikega maantee rajamist. Planeeritava teelõigu kogupikkus on ligikaudu 67 kilomeetrit. Vabariigi Valitsus algatas 23.03.2022 korraldusega nr 97 riigiteel 1 Tallinn-Narva asuva Haljala ja Kukruse vahelise teelõigu 2+2 ristlõikega maantee riigi eriplaneeringu (REP) ning keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH). Planeeringuala on rahvusvahelise põhimaantee 1 Tallinna-Narva tee (E20) Haljala Kukruse lõik ja selle vahetu lähedus. Planeeringuala hõlmab Lääne-Viru ja Ida-Viru maakonnas Rakvere linna, Haljala valla, Rakvere valla, Viru-Nigula valla, Vinni valla, Lüganuse valla, Jõhvi valla ning Kohtla-Järve linna territooriume. Planeeringuala suurus on ligikaudu 670 km².

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) § 37 lõike 1 kohaselt esitatakse Riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandega kooskõlastamiseks käesoleva seaduse § 31 lõikes 1 nimetatud asutustele ning teavitatakse § 31 lõikes 2 nimetatud isikuid ja asutusi võimalusest esitada riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruande kohta arvamust.

Maapõuseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lõike 7 alusel kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa, kooskõlastatakse maakonnaplaneering, üldplaneering, detailplaneering ja riigi või kohaliku omavalitsuse eriplaneering PlanS-s sätestatud korras Kliimaministeeriumi või kliimaministri volitusel riigiasutusega, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus.

Kliimaministri 14.12.2024 käskkirjaga nr 1-2/24/507 „Volitus Eesti Geoloogiateenistusele maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavaks tegevuseks loa andmiseks ja planeeringute kooskõlastamiseks“ on Eesti Geoloogiateenistusele antud volitus kooskõlastada planeeringuid, kui planeeritav maa-ala asub maavarade registris oleval maardlal või selle osal.

MaaPS § 14 lõike 2 alusel Kliimaministeerium või kliimaministri volitusel Kliimaministeeriumi valitsemisala riigiasutus, kelle ülesanne on geoloogiline kaardistamine ning geoloogilise teabe säilitamine ja kättesaadavuse tagamine, võib lubada maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;

2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või

3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitamisega, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehitusseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta, või tegemist on elektrituruseaduse tähenduses taastuvat energiaallikat kasutava elektrienergia tootmisseadme ja seonduva taristu ehitamisega.

EGT on tutvunud eriplaneeringuga ning märgime järgmist:

Asukoha eelvaliku tegemisel kaalutleti mitut võimalikku asukohta (alternatiivi). Planeeringuala Haljalast Kukruseni jagati lõikudeks, et võimaldada erinevate alternatiivide kombineerimist ja võrdlust. Planeeritav teelõik Haljalast Kukruseni on jagatud kolmeks lõiguks: Haljala-Võrkla, Võrkla-Purtse, Purtse Kukruse. Trassikoridori alternatiivide visandamisel seati lähteseisukohtadest (LS) ja planeerimisseadust tulenevalt eesmärgiks visandada igas lõigus 3-5 alternatiivi, mis vastavad 2+2 tee planeerimise üldisele eesmärgile ja arvestavad võimalikult palju aluskriteeriumitega. Asukoha eelvaliku etapis on planeeringuga määratud üldjuhul 350 m laiune trassikoridor. Erandina on laiem trassikoridor määratud liiklussõlmede ja ristete piirkonnas, Põdruse Sõmeru vahelisel lõigul, Kõrkkülas, Mustmäta ja Saka külas.

Tee ja selle toimimiseks vajalike rajatiste asukoht trassikoridori sees määratakse detailse lahenduse etapis. Detailse lahenduse etapis täpsustakse trassikoridori ulatus arvestades tee ja rajatiste asukohta ja ruumivajadust. Detailse lahenduse etapis koostatakse tee eelprojekt.

Alternatiivide kaalumisel selgunud sobivaimal trassikoridoril ja liiklussõlmedel esineb kattumist järgmiste maavara nähtustega:

1. Eesti põlevkivimaardla Kohala uuringuvälja (maavarade registri registrikaardi nr 35) põlevkivi passiivse reservvaru plokkidega 3-7, 13 ja 14.
2. Rakvere fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 192) fosforiidi passiivse reservvaru 24. plokiga.
3. Vaeküla turbamaardla (maavarade registri registrikaart nr 387) hästilagunenud turba aktiivse reservvaru 3. plokiga ja hästilagunenud turba passiivse reservvaru 4. plokiga.
4. Toolse fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 193) fosforiidi passiivse reservvaru 15. plokiga.
5. Rannu lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 472) ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 1. plokiga, ehituslubjakivi passiivse tarbevaru 2. plokiga ja ehituslubjakivi aktiivse reservvaru 3. plokiga.
6. Suurkõrtsi lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 808) ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru plokkidega 1, 3, 6 ja 7, ehituskruusa aktiivse tarbevaru 16. plokiga, ehituskruusa passiivse tarbevaru 17. plokiga, madalamargilise ehituslubjakivi 18. plokiga, ehituslubjakivi passiivse tarbevaru plokkidega 4, 8, 9, 10, 11 ja 17.
7. Kõrtsi kruusamaardla (maavarade registri registrikaart nr 779) ehituskruusa aktiivse tarbevaru plokkidega 1 ja 3.
8. Sämi liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 412) täiteliiva aktiivse reservvaru 2. plokiga.
9. Kohtla-Järva (Kolga-Saka) lubjakivimaardla (maavarade registri registrikaart nr 16) ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru 1. ja 2. plokiga, ehituslubjakivi passiivse tarbevaru 3. plokiga, ehituslubjakivi passiivse reservvaru 4. plokiga.
10. Aseri fosforiidimaardla (maavarade registri registrikaart nr 191) passiivse tarbevaru plokkidega 6, 8, 9, 17, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 38 ja 40. Lisaks esineb kattuvus Aseri fosforiidimaardlaga piirneva fosforiidi prognoosvaru 45. plokiga.
11. Kehtiva Suurkõrtsi lubjakivikarjääri määraldise ja selle teenindusmaaga (kaevandamisloa nr L.MK/317612, loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS, kehtiv kuni 02.10.2034).

12. Kehtiva Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri mäeeraldise ja selle teenindusmaaga (kaevandamisloa nr KL-508031, loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS, kehtiv kuni 10.02.2050).
13. Kehtiva Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri ja selle teenindusmaaga (kaevandamisloa nr KL-522386, loa omaja AKTSIASELTS KIVILUKS, kehtiv kuni 10.04.2056).
14. Kehtiva üldgeoloogilise uurimistöö „Lääne- ja Ida-Virumaa ehitusmaavarade üldgeoloogiline uurimistöö“ alaga (loa nr YGUL/523069, loa omaja Eesti Geoloogiateenistus).

Trassikoridori alternatiivide võrdlemise üheks kriteeriumiks on võetud maardlad.

KSH näeb maavarade puhul leevendusmeetmena ette:

1. Võimalusel töötada välja maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse leevendusmeetmed.
2. Kui kavandatava tegevuse puhul ei ole võimalik vältida maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu halvenemist, tuleb edasiseks planeerimiseks saada vastav luba Eesti Geoloogiateenistusest.

Kavandatav trassikoridor läbib Suurkõrtsi lubjakivimaardla keskosa ja haarab suurema osa Suurkõrtsi lubjakivikarjääri, Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri, ja Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri mäeeraldistest. Suurkõrtsi lubjakivikarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on tehisveekogu. Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on tehisveekogu ja rohumaa. Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu ja maatulundusmaa.

EGT leiab, et Haljala–Kukruse vahelise maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja selle mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruande eelnõu lahendus võib halvendada maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda. Tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

EGT koostab Haljala–Kukruse vahelise maanteelõigu riigi eriplaneeringu asukoha eelvaliku ja selle mõjude hindamise, sh KSH I etapi aruande eelnõu järgmistel tingimustel:

1. Planeeringu edasised etapid sh tee projekt koostatakse kaevandamislubade Suurkõrtsi lubjakivikarjääri, Suurkõrtsi II lubjakivikarjääri, ja Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri kaevandamislubade omajaga AKTSIASELTS-iga KIVILUKS.
2. Suurkõrtsi lubjakivimaardla alale on võimalik riigiteel 1 Haljala-Kukruse vahelisel teelõigul kiirusele 120 km/h vastava 2+2 ristlõikega maantee rajamine vaid peale kaevandamislubade kehtivusaja lõppu, maavara ammendumist ja ala korrastamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

Maavarade registri osakonna juhataja

Teadmiseks: AKTSIASELTS KIVILUKS

Janno Kuusik

Maavarade registri osakonna spetsialist

5866 8676 Janno.Kuusik@egt.ee